

**Sprawozdanie
Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Węgrowie z realizacji zadania
Organizatora Rodzinnej Pieczy Zastępczej
w 2017 roku**

Pieczą zastępczą jest sprawowana w przypadku niemożności zapewnienia dziecku opieki i wychowania przez rodziców. Zgodnie z zapisami ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, pieczę zastępczą organizuje powiat. Organizatorem rodzinnej pieczy zastępczej w Powiecie Węgrómskim jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Węgrowie, w którym utworzono zespół do spraw rodzinnej pieczy zastępczej.

W 2017 roku skład Zespołu tworzyli: specjalista pracy socjalnej, dwóch koordynatorów pieczy zastępczej, psycholog, inspektor ds. pieczy zastępczej i aspirant pracy socjalnej przy wsparciu specjalistów Ośrodka Interwencji Kryzysowej, tj. pedagoga i konsultanta prawnego. Zgodnie z art. 76 ust 4 pkt 15 w/w ustawy Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie jako organizator rodzinnej pieczy zastępczej przedstawia Staroście i Radzie Powiatu coroczne sprawozdanie z efektów pracy.

Umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej powinno nastąpić po wyczerpaniu wszystkich innych form pomocy dziecku i rodzicom. Rodzina zastępcza zapewnia dziecku całodobową opiekę i wychowanie, w szczególności traktując dziecko w sposób sprzyjający poczuciu godności i wartości osobowej, zapewniając dostęp do przysługujących świadczeń zdrowotnych, zapewniając kształcenie, wyrównanie braków rozwojowych i szkolnych, zapewniają rozwój uzdolnień i zainteresowań, zaspokajają potrzeby emocjonalne, bytowe, rozwojowe, społeczne, religijne, zapewniają ochronę przed arbitralną i bezprawną ingerencją w życie prywatne oraz umożliwiają kontakt z rodzicami i innymi bliskimi osobami, chyba że z uwagi na dobro dziecka sąd postanowi inaczej.

Umieszczenie dziecka w rodzinnej pieczy zastępczej następuje na podstawie postanowienia Sądu Rodzinnego. Dziecko przebywa w rodzinie zastępczej do czasu zaistnienia warunków umożliwiających jego powrót do rodziny naturalnej, a zatem do czasu przezwyciężenia trudności, które stanowiły przyczynę umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej. Sprawowanie pieczy nad dzieckiem i jego wychowanie rodzina zastępcza podejmuje z dniem faktycznego umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej do osiągnięcia przez wychowanka pełnoletności. Pobyt wychowanka w rodzinie zastępczej może zostać przedłożony za zgodą odpowiednio rodziny zastępczej, nie dłużej jednak niż do ukończenia 25. roku życia, jeśli wychowanek uczy się lub legitymuje się orzeczeniem o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności i uczy się.

Pełnienie funkcji rodziny zastępczej może być powierzone osobom, które spełniają wymogi formalne zawarte w ustawie z dnia 09 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz przejdą szkolenie, które nadaje kwalifikacje do pełnienia takiej funkcji.

Dwóch certyfikowanych trenerów (pracownicy PCPR w Węgrowie) od 20 lutego 2017 roku do 31 maja 2017 roku prowadziło w tut. Centrum szkolenie dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej dla 8 rodzin (11 osób), programem „PRIDE - rodzinna opieka zastępcza”. Licencję Programu uzyskało Towarzystwo „NASZ DOM”, program szkolenia zatwierdzony przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej decyzją z dn. 29.11.2013r., nr 27/2013/RZ.

Szkolenie przygotowuje kandydatów na rodziny zastępcze do sprawowania opieki i wychowania dzieci, wzmacnia posiadane kompetencje opiekuńczo – wychowawcze. Uczestnicy otrzymali wiedzę w zakresie rozpoznania oraz sposobów zaspokojenia potrzeb rozwojowych i kompensacji opóźnień wychowanków rodzin zastępczych. Wspierania więzi dziecka z rodziną naturalną, zapewnienia dziecku nawiązania bezpiecznych, pozytywnych i trwałych więzi. Program szkolenia obejmował elementy prawa rodzinnego, w zakresie prawa dziecka, wybrane elementy pedagogiki, psychologii rozwojowej i wychowawczej, wiedzę o umiejętności rozpoznania i oceny sytuacji

rodzinnej dziecka oraz informacje o zadaniach i kompetencjach Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Węgrowie oraz instytucji wspierających. Sesji było 12, trzy wizyty domowe, spotkanie informacyjne, panel na zakończenie szkolenia. Wszystkie rodziny biorące udział w szkoleniu otrzymały świadectwa oraz 3 osoby otrzymało zaświadczenia kwalifikacyjne do pełnienia funkcji rodziny zastępczej niezawodowej.

Zgodnie z art. 46 ustawy z dnia 09 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej prowadzony jest rejestr danych, o osobach zakwalifikowanych do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub do prowadzenia rodzinnego domu dziecka. Rodziny zastępcze w okresie sprawozdawczym przedstawiły zaświadczenia o braku przeciwwskazań zdrowotnych do pełnienia funkcji rodziny zastępczej wystawione przez lekarza podstawowej opieki zdrowotnej. Przedstawiły także opinię o posiadaniu predyspozycji i motywacji do pełnienia funkcji rodziny zastępczej wystawionej przez psychologa. W/w rejestr został przekazany do właściwego sądu, tj. Sądu Rejonowego w Węgrowie do III Wydziału Rodzinnego i Nieletnich.

W 2017 roku do Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Węgrowie zgłosiło się 6 kandydatów, w tym 2 rodziny oraz 2 osoby jako kandydaci na rodziny zastępcze, w tym:

- 1 osoba nie została ustanowiona rodziną zastępczą (w ocenie Organizatora rodzinnej pieczy zastępczej wniosek był bezzasadny), Sąd oddalił wniosek.
- 3 kandydatów oczekuje na posiedzenie Sądu dot. ustanowienia rodziny zastępczej;
- 2 kandydatów jest w trakcie procedury kwalifikacyjnej.

Wszystkie rodziny zastępcze oraz wychowankowie mają możliwość korzystania w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Węgrowie ze specjalistycznego wsparcia, m.in.: pedagogicznego, psychologicznego, socjalnego i prawnego - szczególnie z zakresu prawa rodzinnego.

Działalność specjalistów polega między innymi na udzielaniu porad i wsparcia rodzinom zastępczym w rozwiązywaniu zgłaszanych problemów w zakresie stanu zdrowia, dydaktyki, wychowania dzieci a także problemów osobistych rodziców, wskazywaniu rodzinom poradni specjalistycznych dla dzieci w celu dokonywania diagnozy lub poddania terapii, uregulowania sytuacji prawnej dziecka, tj. władzy rodzicielskiej rodziców, alimentacji.

W 2017 roku 20 rodzin zastępczych (34 osoby, w tym 11 dzieci) oraz 1 usamodzielniający się wychowanek rodzinnej pieczy skorzystało z porad specjalistycznego poradnictwa, łącznie udzielono 49 porad, w tym:

- porady psychologiczne: 17 rodzin – 35 porad;
- porady prawne: 9 rodzin – 13 porad;
- porady dot. uzależnień: 1 rodzina;
- porady rodzinne: 1 rodzina – 1 porada;
- wizyty domowe: 2 rodziny.

Psycholog będący jednocześnie członkiem Zespołu ds. pieczy zastępczej jak również specjalistą w Ośrodku Interwencji Kryzysowej w Węgrowie przeprowadzał indywidualne spotkania, mianowicie:

- 1) 21 spotkań miało osobisty charakter konsultacji psychologicznych w siedzibie PCPR dla 11 wychowanków i 5 rodzin zastępczych;
- 2) 4 spotkania odbyły się w miejscu zamieszkania 2 rodzin zastępczych;
- 3) 16 spotkań miały charakter badania psychologicznego, tj.:
  - 6 kandydatów do pełnienia roli rodziny zastępczej,
  - 10 ocen predyspozycji opiekuńczo – wychowawczych funkcjonujących rodzin zastępczych.

Wszystkie środowiska rodzin zastępczych odwiedzane były przez dwóch koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej, jak również przez specjalistę pracy socjalnej, inspektora ds. pieczy zastępczej. Rodziny są również monitorowane przez terenowych pracowników socjalnych i asystentów rodzin zatrudnionych przez ośrodki pomocy społecznej, a także przez nauczycieli

i pedagogów zatrudnionych przez placówki oświatowe z terenu powiatu węgrowskiego, do których uczęszczają wychowankowie rodzin zastępczych. Dzięki temu rozpoznane są i zdiagnozowane problemy, zwłaszcza wychowawcze, z którymi najczęściej te rodziny się borykają. Pracownicy PCPR w Węgrowie oceniają sytuację finansową dziecka i rodziny oraz warunki jakie stwarza dziecku rodzina do nauki, zabawy, wypoczynku i rozwoju zainteresowań. Na podstawie opinii ze szkoły znane są wyniki w nauce i zachowaniu wychowanka, uzyskujemy informacje o funkcjonowaniu dziecka w środowisku szkolnym, jak również poznajemy relacje z rówieśnikami i osobami dorosłymi.

W 2017 roku w rejestrze PCPR w Węgrowie zarejestrowanych było 53 rodziny, w których umieszczonych było 75 wychowanków, w tym 28 pełnoletnich, mianowicie:

Rodzaj rodziny	Liczba rodzin	Liczba małoletnich wychowanków	Liczba pełnoletnich wychowanków pozostających w rodzinie zastępczej
Spokrewniona	38	32	22
Niezawodowa	13	8	6
Zawodowa	1	2	0
Zawodowa, o charakterze pogotowia rodzinnego	1	5	0
Razem	53	47	28

W okresie sprawozdawczym opieką koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej objętych było 38 rodzin zastępczych, w których przebywało 55 wychowanków.

Rodzaj rodziny	Liczba rodzin	Liczba wychowanków
Spokrewniona	26	38
Niezawodowa	10	10
Zawodowa	2	7
Razem	38	55

Największa liczba spośród rodzin zastępczych to rodziny spokrewnione (dziadkowie). Przyczynia się to niestety do występowania wielu problemów wynikających m.in. z dużej różnicy wieku pomiędzy opiekunami i wychowankami. Niejednokrotnie stanowi to trudność w nawiązaniu przez rodziców zastępczych komunikacji z dzieckiem oraz brak zrozumienia jego potrzeb. Kolejną trudność dotyczy nawiązania współpracy rodziny zastępczej z rodziną biologiczną wychowanka – ze względu na rozbieżność reprezentowanych stylów życia. Dostrzegalnym problemem jest również często negatywny wpływ rodzica naturalnego na dziecko, niedotrzymywanie przez niego terminów umówionego spotkania, puste obietnice składane przez rodzica biologicznego, brak świadomości wyrządzonej małoletniemu krzywdy i tym samym nierzadko niwelowanie wysiłku wychowawczego rodzica zastępczego. W wielu przypadkach kontakt dziecka z rodziną biologiczną był nieregularny, sporadyczny czy wręcz niemożliwy z powodu porzucenia dziecka i braku danych o miejscu pobytu rodzica. W zdecydowanej większości przypadków rodzice nie czynili starań, by wychowanek wrócił pod ich opiekę. Niestety zdarzało się również tak, że rodzice zastępczy stawiali się w roli tych lepszych, więcej wiedzących, deprecjonując rodziców naturalnych, poniżając ich

w oczach dziecka.

Współpraca koordynatora z rodziną zastępczą nawiązywana była każdorazowo na wniosek rodziny i odbywała się w trakcie wizyt domowych oraz w siedzibie Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Węgrowie. Głównym celem współpracy była pomoc w nawiązaniu pozytywnych relacji pomiędzy członkami rodziny, monitorowanie sytuacji rodzinnej, zdrowotnej, jak i szkolnej małoletnich, a w przypadku stwierdzenia problemów w nauce, wspieranie rodziny w wypełnianiu funkcji rodziny zastępczej.

Przy umieszczaniu dziecka w pieczy zastępczej przekazywano rodzinom zastępczym informację o stanie zdrowia dziecka, niezbędną dokumentację medyczną oraz udzielano pomocy w dotarciu do odpowiednich specjalistów.

Do najczęstszych tematów poruszanych w trakcie rozmów koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej zaliczyć można problemy zdrowotne, rozwojowe i emocjonalno – społeczne, problemy edukacyjne dot. nauki i absencji w szkole, zaburzenia zachowania, problemy w relacjach rodziny zastępczej i biologicznej dziecka, dysfunkcje, które są konsekwencją trudnej historii życia dziecka, sytuacje kryzysowe, np. choroba opiekuna, żałoba, ryzyko wypalenia, problemy w funkcjonowaniu rodziny, problemy we wzajemnych relacjach rodziny zastępczej i osoby usamodzielnianej oraz problemy dot. procesu usamodzielnienia, a także trudności rodzin zastępczych we współpracy z instytucjami, problemy ekonomiczne, ryzyko rozwiązania rodziny zastępczej i jej rozwiązanie. Zauważa się wzrost świadomości rodzin zastępczych na temat znaczenia rodziców dziecka, nie tylko, jako źródła problemów, ale również ich rozwiązania w kwestiach stanu zdrowia, poziomu rozwoju psychofizycznego i funkcjonowania intelektualnego, emocjonalnego, społecznego i moralnego dziecka, co ma znaczenie dla sposobu zachowania się dziecka i realizowania przez nie obowiązku szkolnego, a także odnalezienia się w rodzinie zastępczej i szerszej społeczności. W tym zakresie opiekunowie zgłaszają zapotrzebowanie na wiedzę i możliwość rozwoju swoich umiejętności optymalnego postępowania względem podopiecznego oraz współpracy z jego rodziną.

Są jednak opiekunowie dzieci, którzy manifestują swoją niechęć do spotkań z pracownikami Zespołu, w tym koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej, nie zawsze mówią prawdę lub też próbują ukryć pewne informacje. Nawiązanie właściwych relacji z rodzinami zastępczymi utrudnia również roszczeniowe nastawienie rodzin zastępczych i niezrozumienie roli, jaką ma pełnić koordynator. Rodziny te oczekują bowiem od koordynatora przede wszystkim wsparcia materialnego.

Jedną z barier w niesieniu przez koordynatora skutecznej pomocy rodzinom zastępczym jest brak narzędzi do wywierania wpływu na rodziny. Rozmowy z rodzinami zastępczymi nie zawsze są skuteczne. W niektórych przypadkach niezbędna jest wręcz pomoc sądu, który dysponuje narzędziami kontroli, sprawdzenia funkcjonowania rodziny i małoletnich w niej umieszczonych (np. dowody z opinii biegłego psychologa czy nadzór kuratora). W 2017 roku 8 rodzin zastępczych miało nadzór kuratora i 3 wychowanków.

We współpracy z rodzinami zastępczymi oraz z asystentami rodzin biologicznych (jeśli rodzina takiego posiadała) tworzone były plany pomocy dziecku zawierające informacje dotyczące dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej (w tym sytuacja zdrowotna, szkolna, prawna), dane dotyczące rodziny zastępczej (warunki socjalno - bytowe, stan zdrowia, sytuacja zawodowa) oraz sytuacji rodziców biologicznych. Plany pomocy dziecku zawierają cele, do których przy wskazaniu konkretnych działań mają dążyć rodziny. Na podstawie planu pomocy dziecku, uzyskanych od rodziny i ośrodków pomocy społecznej informacji, jak również mając na uwadze zalecenia z orzeczeń lub opinii z Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej w Węgrowie podejmowana była przez koordynatorów i rodziny zastępcze współpraca ze szkołami, specjalistami, pracownikami socjalnymi, kuratorami oraz z sądem, a nawet Policją.

Pedagodzy i psychologowie szkolni byli proszeni o objęcie wychowanków rodzin zastępczych opieką i wsparciem. Spotkania koordynatora z wychowawcami i specjalistami miały

na celu analizę sytuacji szkolnej dzieci z rodzin zastępczych, w tym uzyskane przez nich oceny, frekwencję, współpracę z opiekunami oraz możliwość realizacji przez szkołę zaleceń z opinii lub orzeczeń.

Dzieci umieszczone w rodzinnej pieczy zastępczej zostały zdiagnozowane przez Poradnię Psychologiczno – Pedagogiczną w Węgrowie i Niepubliczną Poradnię Psychologiczno – Pedagogiczną w Łochowie, łącznie 10 wychowanków. Koordynator rodzinnej pieczy zastępczej przekazywał wnioski o potrzebie przeprowadzenia badania psychologiczno–pedagogicznego w celu ustalenia diagnozy psychofizycznej dziecka ze specjalnymi potrzebami edukacyjnym, udziału w zajęciach rewalidacyjno-wychowawczych oraz konieczności objęcia dziecka pomocą profilaktyczno-wychowawczą, resocjalizacyjną albo leczeniem i rehabilitacją.

Na podstawie wydanych opinii w okresie 2017 roku dwoje dzieci było objętych zajęciami wczesnego wspomaganie, z czego jedno dziecko terapią logopedyczną, dodatkowo jeszcze troje dzieci korzystało z terapii logopedycznej. Jedno z tych dzieci, zostało zaliczone do osób niepełnosprawnych przez Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Węgrowie. Jeden wychowanek rodziny zastępczej jest uczniem Specjalnego Ośrodka Szkolno – Wychowawczego w Węgrowie.

Koordynatorzy monitorowali sytuację szkolną małoletnich także poprzez kierowanie do szkół pism mających na celu pozyskania pisemnych opinii o wychowankach rodzin zastępczych. Aby uzyskać informacje dotyczące rodziców biologicznych, koordynatorzy nawiązywali współpracę z ośrodkami pomocy społecznej, do których występowali o wgląd w sytuację rodziny naturalnej oraz diagnozę możliwości powrotu do niej dziecka. Pomocny był również często kontakt z kuratorami sadowymi.

Uzyskane opinie szkolne oraz informacje o rodzicach biologicznych dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej były wykorzystywane przy przygotowaniu ocen do sądu dotyczących sytuacji osobistej dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych oraz na posiedzeniach Zespołów ds. okresowej sytuacji dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej. Przygotowując posiedzenia Zespołów koordynator wysyła do rodziców zastępczych, pracowników socjalnych, asystentów rodzin, kuratorów, rodziców biologicznych pisemne zawiadomienia. W posiedzeniu Zespołu brał udział koordynator rodzinnej pieczy zastępczej, psycholog, pedagog, przedstawiciel organizatora oraz przedstawiciel Wojewódzkiego Ośrodka Adopcyjnego w Siedlcach. Podczas trwania Zespołu koordynator sporządza protokół z posiedzenia.

Na podstawie sporządzonego protokołu, koordynator rodzinnej pieczy zastępczej, formułował na piśmie ocenę aktualnej sytuacji dziecka, która zawiera informację o rodzicach biologicznych dziecka (władzy rodzicielskiej i alimentach), kontaktach dziecka z rodzicami lub rodzeństwem, sytuacji zdrowotnej dziecka, jego wynikach w nauce, ewentualnych problemach opiekuńczo – wychowawczych, informacji dotyczącej zainteresowań. Ponadto przygotowywał ocenę danej rodziny zastępczej, która zawierała dane osobowe członków rodziny, sytuację mieszkaniową, stan zdrowia opiekunów dzieci, informację o problemach w sprawowaniu pieczy zastępczej, informację o ewentualnie podnoszonych kwalifikacjach przez opiekunów zastępczych, ich współpracę ze szkołą, itp. Na zakończenie zamieszczane zostawały wnioski oraz stanowisko w sprawie - zasadności dalszego pobytu dziecka w pieczy zastępczej. Po dokonaniu oceny sytuacji dziecka, koordynator rodzinnej pieczy zastępczej przekazywała gotową ocenę do Sądu Rodzinnego i Nieletnich w Węgrowie.

Ocena sytuacji dziecka przeprowadzana była w miarę potrzeb, jednak w przypadku dzieci w wieku poniżej 3 lat nie rzadziej niż co 3 miesiące, a w przypadku dzieci starszych nie rzadziej niż co 6 miesięcy. Dokonanie oceny rodziny zastępczej następowało pod względem predyspozycji do pełnienia powierzonej im funkcji oraz jakości wykonywanej pracy. Pierwsza ocena rodziny zastępczej dokonuje się nie później niż przed upływem roku od umieszczenia pierwszego dziecka w rodzinie, kolejna ocena jest dokonywana po upływie roku, a następne nie rzadziej niż co 3 lata. Rodzina zastępcza otrzymuje ocenę na piśmie i może złożyć zastrzeżenia do oceny. W roku

sprawozdawczym na 17 zespołach, omawiana była sytuacja 45 dzieci, sporządzono 77 ocen sytuacji dziecka i 8 ocen rodzin zastępczych. Koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej sporządzili łącznie 89 planów pomocy dziecku.

Jednym z zadań organizatora rodzinnej pieczy zastępczej jest zgłaszanie do ośrodków adopcyjnych informacji o dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną, w celu poszukiwania dla nich rodzin przysposabiających. W 2017 roku prowadzono współpracę z Wojewódzkim Ośrodkiem Adopcyjnym w Siedlcach, zgłoszono 6 dzieci z uregulowaną sytuacją prawną do adopcji.

W roku 2017r. Sąd Rodzinny w Węgrowie rozwiązał 2 rodziny zastępcze, w których przebywało 2 dzieci, zostały umieszczone w placówce opiekuńczo – wychowawczej, tj. Dom Dziecka „Julin” w Kaliskach.

Jednocześnie w roku sprawozdawczym:

- 1 dziecko zostało umieszczone w rodzinie adopcyjnej;
- 1 wychowanek zmarł tragicznie;
- 1 rodzina zastępcza zmieniła miejsce zamieszkania na m.st. Warszawa.

W roku sprawozdawczym 6 pełnoletnich wychowanków opuściło rodziny zastępcze, w tym:

- 1 wychowanka zakończyła naukę, wyjechała za granicę, podjęła zatrudnienie,
- 5 wychowanków kontynuuje naukę, prowadząc samodzielne gospodarstwa domowe.

Współpraca koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej z rodzinami zastępczymi i środowiskiem dziecka i rodziny w roku sprawozdawczym wyglądała następująco:

- wizyty domowe u rodzin zastępczych: 539
- współpraca z sądem (posiedzenia sądu, kontakty z kuratorami): 52
- współpraca z placówkami oświatowymi: 61
- współpraca z ośrodkami pomocy społecznej: 31
- współpraca z instytucjami i organizacjami min.: Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Węgrowie, Komenda Powiatowa Policji w Węgrowie, Caritas, Fundacja „By The Way”, CARITAS, Dom Dziecka „Julin” w Kaliskach, środki zdrowia z terenu powiatu oraz zakłady i przedsiębiorstwa – miejsce praktyk wychowanków: 45

Współpraca koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej z rodzinami zastępczymi polegała przede wszystkim na pełnieniu funkcji pomocowej i kontrolnej, wspieraniu na różnych płaszczyznach życia. Podstawowym kryterium wszelkich podejmowanych działań było szeroko rozumiane dobro dziecka. Podopieczni rodzin zastępczych stanowią specyficzną grupę. Niejednokrotnie mają za sobą szereg negatywnych doświadczeń wynikających z aktów przemocy, zaniedbania, porzucenia czy osamotnienia.

Kontroli koordynatorów pieczy zastępczej polegały warunki socjalno – bytowe w jakiś funkcjonują wychowankowie, ich sytuacja zdrowotna, szkolna ale także zaspokajanie przez rodziców zastępczych wszechstronnych potrzeb małoletnich, takich jak poczucie bezpieczeństwa, akceptacji, potrzeby życzliwości i miłości czy możliwość rozwoju zainteresowań. Zaspokojenie potrzeb egzystencjalnych jest warunkiem sprawnego funkcjonowania organizmu oraz prawidłowego przebiegu procesów biologicznych, tj. odżywianie, sen, wypoczynek, itp. Można stwierdzić, że rodziny zastępcze, a którymi współpracują pracownicy Zespołu dysponują warunkami niezbędnymi do zaspokajania potrzeb, opiekunowie dbają o zdrowie swoich podopiecznych i rozwój w sferze emocjonalnej i egzystencjalnej.

Biorąc pod uwagę potrzeby psychiczne dzieci bywały one zaniedbywane przez rodziców zastępczych, bądź po prostu brak im było świadomości, co do znaczenia tych potrzeb, w takich przypadkach rola koordynatora było odwrócenie tej tendencji. Rodzice zastępczy mają obowiązek zadbania o edukację swoich podopiecznych, wyrównywanie braków rozwojowych oraz zaspokojenie potrzeb społecznych. W wielu przypadkach małoletni wychowankowie uczęszczali na zajęcia wyrównawcze, korepetycje. Wychowankowie byli przebadani w Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej zarówno w Węgrowie jak i w Łochowie. Znaczna część

wychowanków rodzinnej pieczy zastępczej uczestniczy w zajęciach aktywności społecznej, min. przynależą do kółek, klubów, organizacji (m.in. grupy sportowe: drużyny piłkarskie, unihokeja, siatkówki; kościelne: ministranci, ruch światło – życie; muzyczne: chór, taniec, gra na pianinie; artystyczne: koła plastyczne i teatralne; inne np. harcerstwo, klub jeździecki, wolontariat, jedna pełnoletnia wychowanka pełni funkcję sekretarza w Młodzieżowej Radzie Miasta w Węgrowie.

Inną formą realizacji swoich uzdolnień i zainteresowań jest przykład Dominika, który posiada talent wokalny, zdolności sportowe posiada Kevin, Kuba posiada zdolności matematyczne a Piotr z przedmiotów ścisłych osiąga celujące oceny w Liceum Ogólnokształcącym w Łochowie, Karolina bardzo szybko uczy się, rozwija zainteresowania, uczestniczy w zajęciach Uniwersytetu Dziecięcego na Uniwersytecie Przyrodniczo – Humanistycznym w Siedlcach.

Ważną rolą koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej jest udzielanie wsparcia pełnoletnim wychowankom form pieczy zastępczej. Pomoc jest skierowana bezpośrednio przy sporządzaniu Indywidualnego Programu Usamodzielnienia, wyznaczenia opiekuna procesu usamodzielnienia, uzupełnienie druków urzędowych, np. o wydanie dowodu osobistego. Koordynator jest z wychowankiem w stałym osobistym kontakcie w miejscu zamieszkania, telefonicznym i mailowym. Udziela także wsparcia w zakresie zdiagnozowanych i zgłaszanych przez pełnoletnie osoby potrzeby, min. w rozwiązaniu różnorodnych trudności życiowych, w odniesieniu do edukacji, podjęcia zatrudnienia, wynajem mieszkania, jak również motywacji do podejmowania działań zmierzających do usamodzielnienia się.

Dwóch zatrudnionych koordynatorów wspiera 24 pełnoletnich wychowanków, w tym 16 nadal przebywa w rodzinnej pieczy zastępczej, a 8 prowadzi samodzielne gospodarstwo domowe. Łącznie wśród wszystkich 39 pełnoletnich usamodzielniających się wychowanków, 10 studiuje na uczelniach wyższych, pracuje zawodowo: 22 osoby.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Węgrowie uczestniczyło w rekrutacji uczestników wypoczynku letniego dla młodzieży przebywającej w rodzinnej pieczy zastępczej. W okresie od 22 do 25 sierpnia 2017 roku w miejscowości Krościenko, Fundacja „By The Way” z siedzibą w Węgrowie zorganizowała Warsztaty kompetencji społecznych, w których uczestniczyło 2 wychowanków rodziny zastępczej. Rodzina zastępcza otrzymała dofinansowanie do wypoczynku. Podczas wyjazdu prowadzone były zajęcia profilaktyczne, socjoterapeutyczne i integracyjne.

Rodziny zastępcze mieszkające na terenie Powiatu Węgrowskiego miały możliwość nawiązania wzajemnego kontaktu na zorganizowanym w dniu 28 maja 2017 roku w Węgrowie III Festynie Rodzin Zastępczych Powiatu Węgrowskiego. Organizatorem Festynu było Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Węgrowie we współpracy z Parafią św. Ojca Pio w Węgrowie. Festyn odbył się pod Honorowym Patronatem Marszałka Województwa Mazowieckiego, Biskupa Drohiczyńskiego i Starosty Węgrowskiego. Patronat medialny objął: Tygodnik Siedlecki, Życie Siedleckie, Katolickie Radio Podlasie, portal podlasie24, Telewizja „Podlasianka”, Węgrowskie „Bądźmy razem”, Głos Węgrowa i Okolic, Tygodnik Niedziela. Współorganizatorami festynu byli: Lokalna Grupa Działania „Bądźmy Razem”, Fundacja By The Way, Stowarzyszenie „SPONIA”, Nadleśnictwo Łochów, Placówka Terenowa KRUS, Biblioteka Pedagogiczna w Węgrowie, Komenda Hufca ZHP „Dolina Liwca”, Dom Dziecka „Julin” w Kaliskach, Komenda Powiatowa Policji i Powiatowa Państwowa Straż Pożarna w Węgrowie, OSP Węgrów, SP ZOZ, Aktywni Węgrów, Mimar Drift Team, PHU Mimar, Węgrowaska Grupa Rajdowa, BMW Klub Węgrów, Węgrowaska Grupa Motocyklowa, Klub Jeździecki „Sopyłówka”, Karolina Żołnierzak – Zumba Team, Bogusław Marchela. W realizację Festynu PCPR w Węgrowie włożyło własne siły i skromne środki finansowe, które uzupełnili liczni Darczyńcy i Donatorzy, nie szczędząc własnego wkładu rzeczowego oraz finansowego (ADDIT Contract Manufacturer, WIKRUSZ Beton Kruszywa Roboty Drogowe, KARES Karma, GÓRMAX, SIGMA, Rolmlec, „U Ojdanów”, ML Meble, Meblocross, DEDAL, PIEKARNIA Leszek Wrzosek, FAREX, Piekarnia ROBSON, Marek Zalewski, Wojciech Samotyjek, PGK w Węgrowie. O bezpieczeństwo i zdrowie uczestników festynu dbali Strażacy, Policjanci,

Ratownicy Pogotowia SPZOZ i Harcerze. Podczas Festynu Biblioteka Pedagogiczna w Węgrowie wystawiła prace plastyczne z rozstrzygniętego konkursu plastycznego na „Logo Rodzicielstwa Zastępczego”. Zwycięska praca, wraz tytułem „Rodzina pełna serca” jest znakiem graficznym pieczy zastępczej PCPR w Węgrowie. Festyn Rodzin zastępczych przyczynił się do propagowania idei rodzicielstwa zastępczego na terenie Powiatu Wągrowskiego. Podczas Festynu rozpowszechniane były ulotki na temat rodzicielstwa zastępczego, zamieszczono także artykuł w Internecie, nt. poszukiwania kandydatów na rodziców zastępczych.

Ponadto w dniach 19 i 20 października 2017 r. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Węgrowie jako Organizator Rodzinnej Pieczy Zastępczej w Powiecie Wągrowskim zorganizowało dwa integracyjno-szkoleniowe spotkania rodzin zastępczych, które odbyły się w Węgrowie oraz w Łochowie. W spotkaniach wzięło udział 13 rodzin zastępczych, w tym dwie rodziny zawodowe. Szkolenie miało formułę informacyjno-warsztatową i nawiązywało do tematu: „Słowa ranią, czyli jak unikać krzyku, kpin i obrażania dziecka”, prowadzone były przez psychologa OIK w Węgrowie.

Organizator Rodzinnej Pieczy Zastępczej zorganizował opiekę nad dziećmi, w przypadku gdy rodzina zastępcza zawodowa, pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego nie mogła okresowo sprawować opieki nad 4 dziećmi. Małoletni wychowankowie zostali powierzeni opiece 2 rodzinom pomocowym.

Można powiedzieć, iż pracownicy Zespołu ds. pieczy zastępczej starają się wychodzić naprzeciw oczekiwaniom rodzin zastępczych, wspierając ich w trudach codziennej pracy, w razie potrzeb pomagam w rozwiązywaniu występujących trudności, wskazuję rozwiązania lub pomagam w realizacji założeń planu pracy z dzieckiem.

Współpraca pracowników Organizatora z rodzinami zastępczymi przebiegała w większości przypadków prawidłowo. Niesiona pomoc/praca polega przede wszystkim na wspieraniu rodzin zastępczych przy pokonywaniu problemów, ale nie wyęczaniu w ich rozwiązywaniu. Działania takie wzmacniają sprawność funkcjonowania rodziny oraz zwiększają jej siłę i wiarę we własne możliwości.

W ocenie Zespołu, rodziny zastępcze, zwłaszcza te nowo ustanowione, potrzebują wsparcia. Wchodzą one w nowe role i często nie wiedzą, gdzie mogą szukać pomocy w rozwiązywaniu różnych trudności, problemów. Rodziny zastępcze często nie zdają sobie sprawy, że przyjmując dziecko pod swoją opiekę, muszą też przyjąć jego bagaż przykrych doświadczeń życiowych i pomóc mu się z nimi zmierzyć. Okazywanie zainteresowania ich sprawami oraz wspólne szukanie rozwiązań wielu rodziców zastępczych często mobilizowało do podejmowania różnych działań, dowartościowywało, dawało świadomość pełnienia ważnej roli w życiu dziecka. Dzięki bezpośredniemu kontaktowi koordynatora z rodzinami zastępczymi, wzrosło zaufanie tych osób do Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Węgrowie. Koordynator stał się łącznikiem i pomocnikiem w kontaktach pomiędzy rodziną zastępczą a tutaj Centrum i innymi instytucjami zaangażowanymi w proces wychowawczy dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej.

Narzędzia i metody pracy z rodzinami zastępczymi poddawane są stałej ewaluacji, co przynosi usprawnienie i poprawę jakości działania.

Organizator rodzinnej pieczy zastępczej stwarza pracownikom wykonującym zadania z zakresu rodzinnej pieczy zastępczej możliwości udziału w szkoleniach z zakresu problematyki rodzicielstwa zastępczego. W 2017 r. pracownicy zespołu rodzinnej pieczy zastępczej uczestniczyli w 7 szkoleniach.

Sporządziła:
Inspektor ds. Pieczy zastępczej
Sylwia Domżała – Kurtiak

DYREKTOR
mgr Jadwiga Snopkiewicz